

Posudek oponenta bakalářské práce

Soldátová Anna, *Vývoj komunitního centra Plechárna*, FHS UK, vedoucí práce Mgr. et. Mgr. Arnošt Novák, Ph. D., 48 stran.

Bakalářská práce Anny Soldátové postihuje důležité téma - vývoj a roli komunitních center pro lokální společenství. Konkrétní případ, na nějž se autorka soustředí, je komunitní centrum Plechárna na pražském Černém Mostě, kde autorka sama žije. Prostřednictvím rozhovorů se současnými i bývalými činiteli*kami v oblasti místní samosprávy a komunitního rozvoje v oblasti Prahy 14 se tak Anna snaží představit historii centra, jeho společenské přínosy, limity i možné trajektorie dalšího směřování Plechárny. Konkrétně chce zodpovědět následující otázky:

1) Kdo jsou klíčoví aktéři, kteří ovlivnili vývoj komunitního centra? 2) Jakým způsobem komunitní centrum Plechárna podporuje participaci občanů? 3) Jaké pohledy na komunitní centrum se střetávaly během jeho vývoje? 4) Jaké konkrétní programy a aktivity jsou v centru realizovány a jaký mají dopad na místní komunitu?

Jak úspěšně se jí to v bakalářské práci daří se pokusím nastínit v následujících odstavcích.

Určité zmatení čtenáře přichází už pokud se zaměříme na formální aspekty práce. Autorka sice píše čtivě a cituje v souladu s citačním územ. Matoucí je ale žánr práce. V především v empirických pasážích působí spíše zpravodajsky než výzkumně. Za zmínku stojí i to, že analytické pasáže s empirickými zjištěními jsou poměrně stručné a nejsou předmětem samostatné kapitoly, nýbrž jsou zařazeny na konec metodologie.

V teoretické části sice Anna hezky vysvětluje nuance a využití konceptu práva na město, svoji práci ale nijak hlouběji vědecky „nelokalizuje“. Z citací a často hezkých interpretací Lefebvra, Soji, Harveyho či Fraser můžeme jen odtušit, že se práce pohybuje někde na pomezí sociologie & sociální geografie. Daleko větším problémem ale je, že práce s konceptem práva na město v empirických pasážích prakticky nepracuje. Kromě generalizující pojetí Plechárny jako projevu práva na město, se nedozvídáme nic o jeho jemnějších a skrytějších projevech. Za povšimnutí rovněž stojí, že autorka nezmiňuje ani poměrně robustní korpus akademických i aplikovaných zdrojů, které referují o výzkumu v oblasti komunitního života v oblasti Plechárny v letech 2013-2017 (IPR Praha, Anthropictures, z. s.).

Metodologické pasáže jsou stručné a v zásadě popisují výzkum neproblematicky, což vzhledem k tomu, jak napjatá atmosféra kolem komunitního centra Plechárna v posledních letech panuje, působí na informovaného čtenáře poněkud zvláště. Zajímalo by mne proto, jestli se během rozhovorů autorka setkala s tenzemi mezi aktéry*kami a jak autorka přemýšlela o anonymizaci oněch pěti komunikačních partnerů*ek z řad politiků*ček i současných i bývalých kulturních činitelů*ek na Praze 14, neboť některé z výpovědí by mohly zúčastněné jistě ohrozit.

Empirická zjištění v práci nalezneme v podkapitole 3.7 formou zopakování otázek a stručných odpovědí. Zjištění jsou až příliš letmá a pouze sporadicky nalezneme alespoň fragmenty citací. K Annině cti je třeba podotknout, že v diskusi a zamyšlení nad limity výzkumu se z těchto nedostatků sama vyznává. Většina výkladu tak spočívá na autorčiných pokusech o interpretace, jež jsou vágní až příliš mechanicky následují vymezené otázky. Na některé z otázek je navíc prostřednictvím rozhovorů možné jen těžko odpovědět. Sotva tak skrze dotazování zrekonstruujeme, kdo jsou

skuteční klíčoví aktéři, nebo jak se daří participace, když se dozvídáme spíše o tom, jak klíčové aktéry i participaci komunikační partneři a partnerky vnímají, reflektují jejich roli.

V empirických pasážích rovněž chybí hlubší napojení na právo na město – například interpretace detailnějších příběhů vyjednávání, konfliktu, či výrazných lokálních aktivit. Mezi aktéry kolem Plechárny překvapivě ani zmínkou nefiguruje Vojta Havlovec jeden z hlavních iniciátorů vzniku Plechárny a dlouholetý lokální kulturní hráč, který s mnohými dalšími aktéry vstupoval v posledních letech do diskusí o programovém směřování Plechárny.

Při čtení celé práce jsem se nemohl ubránit dojmu, že čtu nedostatečně kritický „oficiální“ příběh o úspěchu Plechárny, i když z lokálních událostí je patrné, že minimálně od roku 2020 probíhá na Černém Mostě zásadní spor o charakter Plechárny a pozici komunitního rozvoje nejen mezi politiky, ale také mezi lokálními kulturními developery (např. odvolání ředitelky Nemečkové v roce 2020, neúspěšná výběrová řízení na ředitele Prahy 14 kulturní, odchod prakticky všech zaměstnanců Plechárny během let 2021-23, zrušení Prahy 14 kulturní nebo stavba komerční kontejnerové kavárny a petice proti ní v roce 2024). Boj o právo na město (nebo v tomto případě o právo na Plechárnu) tak probíhá jinde než v kulturních a diplomatických odpovědích často již lokálně neaktivních aktérů*ek (David Kašpar, Monika Hillebrandová). Detailnější a tedy více kritický přístup by samozřejmě odhalil i další mocné i marginalizované lokální aktéry jako jsou například místní společenství vlastníků nebo romská komunita. Během obhajoby bych se proto rád od Anny dozvěděl nějaké konkrétní projevy práva na město, které sama během výzkumu či svého pobývání na Černém Mostě zaregistrovala.

I přes zásadní nedostatky lze Anninu práci považovat za přínosnou především díky adekvátnímu zpracování tématu práva na město a zachycení některých úrovní vývoje komunitního centra Plechárna pro potřeby dalšího výzkumu. Povrchnost zjištění, zpravodajsky pojatý text a distance mezi teorií a empirickými zjištěními ale celkové hodnocení práce zásadně snižuje

Práci Anny Soldátové proto navrhuji k obhajobě s hodnocením dobře, finální známka ale samozřejmě závisí na autorčině výkonu během obhajoby.

V Praze 21. 8. 2024

Michal Lehečka

.....